

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број 85 0 П 063279 24 Рев
Бања Лука, 17.7.2024. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Виоланде Шубарић, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Сенада Тице, као чланова вијећа у правној ствари тужитеља Република Српска, коју заступа Правобранилаштво Републике Српске, Сједиште замјеника Добој, против тужених А.П., Д.П. и Б.П., сви из К., које заступа Рајко Стокић, адвокат из Добоја, ради утврђења и укњижбе, вриједност спора 5.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Добоју број 85 0 П 063279 23 Гж од 21.12.2023. године, на сједници одржаној 17.7.2024. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија тужитеља се усваја, пресуда Окружног суда у Добоју број 85 0 П 063279 23 Гж од 21.12. 2023. године преиначава, тако што се његова жалба усваја, пресуда Основног суда у Добоју број 85 0 П 063279 23 П 2 од 15.9.2023. године преиначава и суди:

„Утврђује се да је тужитељ носилац права својине на некретнинама означеним као к.ч. број 1325/1 П. њива 5. класе површине 1039 м2 уписана у привремени лист непокретности број 714 к.о. К., која по старом премјеру одговара дијелу к.ч. број 176/1 уписана у зк.ул. број 97 к.о. СП К. и к.ч. број 1326/1 П., њива 6. класе површине 418 м2 уписана у привремени лист непокретности број 714 к.о. К., која по старом премјеру одговара дијелу к.ч. број 176/163 уписана у зк.ул. број 97 к.о. СП К., што су тужени дужни признати и трпити да се тужитељ на основу ове пресуде упише као искључиви носилац права својине на предметним некретнинама са 1/1.

Налаже се Републичкој управи за геодетске и имовинско - правне послове Републике Српске, Подручној јединици Добој да након успоставе катастра непокретности за к.о. К., утврђено право из става 1. проведе у евиденцијама“.

Обавезују се тужени да тужитељу накнаде трошкове поступка у износу до 600,00 КМ, а захтјев преко тог износа се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Добоју број 85 0 П 063279 23 П 2 од 15.9.2023. године, одбијен је тужбени захтјев да се утврди да је тужитељ носилац права својине на некретнинама уписаним у привремени лист непокретности број 714 к.о. К. и у зк.ул. 97 к.о. СП К., ближе означеним у изреци првостепене пресуде што би тужени

били дужни признати и трпити да се тужитељ на основу исте упише као искључиви носилац права својине на тим некретнинама са 1/1; као и да се наложи Републичкој управи за геодетске и имовинско - правне послове Републике Српске, Бања Лука, Подручној јединици Добој (даље: РУГИП Бања Лука ПЈ Добој), да након успоставе катастра непокретности за к.о. К. утврђено право из става 1. проведе у евиденцијама и обавезан је тужитељ да туженима накнади трошкове поступка у износу од 2.504,25 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Добоју број 85 0 П 063279 23 Гж од 21.12. 2023. године, жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена.

Тужитељ ревизијом добија другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлаже да се преиначи другостепена пресуда и одбије тужбени захтјев, уз накнаду трошкоав састава ревизије у износу до 1.000,00 КМ.

Тужени у одговору на ревизију предлажу да се ревизија одбаци као недозвољена или одбије као неоснована.

Одредбом члана 237. став 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 27/24, даље: ЗПП), прописано је да ревизија није дозвољена ако вриједност добијаног дијела правоснажне пресуде не прелази 30.000,00 КМ, а у привредним споровима 50.000,00 КМ. Према ставу 3. овог члана у случајевима у којима ревизија није дозвољена према одредби става 2. овог члана, странке могу поднијети ревизију против другостепене пресуде ако одлука о спору зависи од рјешења неког материјално правног или процесно правног питања важног за обезбјеђење јединствене примјене права и равноправности свих у његовој примјени, а нарочито у случајевима прописаним у члану 237. став 3. тачке 1. до 3. ЗПП, која мора бити састављена у складу са ставом 4. исте законске одредбе.

Када се тужбени захтјев односи на неновчано потраживање, какав је овдје случај, за оцјену дозвољености ревизије, мјеродавна је вриједност спора коју тужитељ означи у тужби (члан 53. став 2. тачка 4. и члан 316. став 1, у вези са чланом 321. став 2. ЗПП).

У овој парници тужитељ је у тужби означио вриједност предмета спора у износу од 5.000,00 КМ, па како означена вриједност предмета спора, не прелази 30.000,00 КМ, ревизија тужитеља није дозвољена.

У изјављеној ревизији тужитељ се позвао на одредбу члана 237. ЗПП, не наводећи став те одредбе, позивом на коју тражи да се ревизија дозволи, сматрајући да Врховни суд Републике Српске треба да заузме становиште о питању примјене чланова 55. и 58. Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“ број 124/08 до 119/21, даље: ЗСП), с обзиром на карактер имовине (јавно добро), која је предмет овог спора.

Како становиште изражено у нижестепеним пресудама, да некретнине које су у јавним евиденцијама уписане као јавно добро могу бити у својини физичких лица, није подударно са становиштем овог ревизионог суда израженом по том питању у својим ранијим одлукама, овај суд је налазећи да је остварен разлог из одредбе члана 237. став 3. тачка 2. ЗПП ревизију тужитеља дозволио.

Ревизија је основана.

Тужитељ захтјевом постављеним у поднеску од 31.10.2018. године тражи да се утврди да је носилац права својине на напријед означеним некретнинама, што би тужени били дужни признати и трпити да се тужитељ на основу пресуде упише као носилац права својине на предметним некретнинама са 1/1 и да се наложи РУГИП Бања Лука ПЈ Добој да након успоставе катастра непокретности за к.о. К. утврђено право проведе у евиденцијама.

Расправљајући о постављеном тужбеном захтјеву тужитеља првостепени суд је на основу проведених доказа утврдио: да су рјешењем о наслеђивању Основног суда у Добоју број О-289/95 од 14.12.1995. године, иза оставиоца М.П.а, који је умро ... године, за његове наследнике на некретнинама уписаним у к.о. К. у катастарско књижни уложак број 714 оглашени Б.П. (супруга) и малољетна дјеца Д.П. и А.П. (овдје тужени), са по 1/3 дијела; да су према допису РУГИП Бања Лука, Подручна јединица Добој број ... од 30.10.2028. године предметне парцеле, у поступку премјера и израде катастра земљишта, то јесте авио снимањем, уписане у п.л. број 714, као посјед М.П. (предник тужених) и да су списком промјена број 3/97, на основу напријед означеног рјешења о наслеђивању на наведеним парцелама као посједници уписани тужени; да према увјерењу РУГИП Бања Лука, Подручна јединица Добој број ... од 30.10.2018. године о идентификацији података новог премјера са подацима старог премјера, к.ч. 1325/1 (нови премјер) одговара дијелу к.ч. 176/1 (стари премјер), а к.ч. 1326/1 (нови премјер) одговара к.ч. 176/163; да је у поступку излагања на јавни увид некретнина рјешењем РУГИП Бања Лука ПЈ Добој број ... од 26.3.2015. године, утврђено право својине са по 1/3 дијела у корист тужених на некретнинама означеним као к.ч. 1325/1 П., њива 5. класе, површине 1039 м², уписана у привремени лист непокретности број 714 к.о. К. (која по старом премјеру одговара дијелу к.ч. 176/1, уписана у зк.ул. број 97 к.о. СП К.) и к.ч. 1326/1 П., њива 6. класе, површине 418 м², уписана у исти привремени лист непокретности (по старом премјеру одговара дијелу к.ч. 176/163) уписана у зк.ул. број 97 к.о. СП К.), обе уписане у власничком листу Исказ јавно добро; да се спорне парцеле, иако су уписане као јавно добро „дуги низ година користе као пољопривредно земљиште“; и да су к.ч. 1325/1 површине 1039 м² и к.ч. 1326/1 површине 418 м², уписане у привремени лист непокретности 714/0 у корист тужених, са по 1/3 дијела.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени су је закључио, да имајући у виду да се спорне парцеле на терену користе дуго низ година као пољопривредно земљиште, да је у посједу истих био предник тужених, а након његове смрти – тужени, као физичка лица и да то значи да наведене некретнине „никада нису ни под којим условима биле одређене као јавно добро“, па ни као ријечно земљиште (земљиште у кориту ријеке), с обзиром на удаљеност предметних парцела од ријеке, те да су тужени поред напријед означеног рјешења РУГИП Бања Лука ПЈ Добој, право својине на спорним некретнинама стекли и на основу наведеног рјешења о наслеђивању, које у смислу одредбе члана 52. Закона о стварним правима („Службени гласник Републике Српске“, број 124/08 до 119/21, даље: ЗСП), представља ваљан правни основ за стицање права својине на наведеним некретнинама, па је позивом на одредбе чланова 84. став 1. и 85. став 3. Закона опремјеру и катастру Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 6/12 до 90/23, даље: ЗПК), на члан 7. став 2. ЗСП и на одредбе члана 46. и 47. став 1. Правилника о начину оснивања и одржавања катастра непокретности („Службени гласник Републике Српске“, број 11/04), одбио тужбени захтјев тужитеља као неоснован.

Другостепени суд је прихватио чињенично утврђење и правне закључке првостепеног суда, па је жалбу тужитеља одбио и првостепену пресуду потврдио.

Нижестепене пресуде су резултат погрешне примјене материјалног права.

Одредбом члана 84. став 1. ЗПК прописано је да се утврђивање права на непокретностима врши на основу: а) стања уписаног права у земљишној књизи ако се установи да тај упис одговара стварном стању, б) правоснажних одлука надлежних органа и судова, закључених уговора и других исправа које су основ за упис права на непокретностима и ц) података из катастарског оператата који одговара стварном стању. По ставу 3. овог члана, ако не постоје наведени докази, упис права на непокретностима врши се на основу других спроведених доказа (путем свједока, последњег стања посједа, изјава странака и других сличних доказа).

У надлежности Комисије је утврђивање права на непокретностима на начин прописан одредбом члана 84. ЗПК, а тако утврђено право је релевантно само ако међу парничним странкама нема спора о праву на непокретности утврђеном у поступку излагања на јавни увид података о непокретностима, што је у складу са одредбом члана 52. ЗСП, у вези са чланом 7. ЗПК. У случају спора о праву на непокретностима које су предмет излагања пред Комисијом, може се покренути поступак код суда о праву својине на непокретностима као што је овдје случај.

Из проведених доказа произлази да су у вријеме вођења поступка излагања на јавни увид предметних некретнина (које је извршено 17.9.2014. године) парцеле к.ч. 1325/1 њива 5. класе (која по старом премјеру одговара дијелу к.ч. 176/1, уписана у зк.ул. број 97 к.о. СП К.) и к.ч. 1326/1 (која одговара дијелу к.ч. 176/163, уписана у зк.ул. број 97 к.о. СП К.) Исказ јавно добро, у катастарском оператату биле уписане на име тужених са по 1/3 дијела; и да су тужени исте стекли по основу наслеђивања иза оставиоца М.П., које су у вријеме доношења рјешења о наслеђивању биле уписане у катастарско књижни уложак број 714, на његово име.

Налазећи да се предметне некретнине по н.п. прије уписа у привремени лист непокретности број 714 биле уписане у п.л. број 714/3 к.о. К. на име тужених, а затим у привремени лист непокретности број 714, у нарави њива 5. односно 6. класе и да се као такве на терену користе дуги низ година, првостепени суд је закључио, а другостепени суд је то прихватио, да те чињенице значе да наведене некретнине „никада“ нису биле и ни под којим условима нису могле бити одређене као јавно добро. Овакав свој закључак темељи на одредби члана 21. и члана 22. Правилника наводећи, да међу јавним добрима за која се у смислу тих одредаба Правилника води катастар непокретности, нису набројане некретнине у нарави „њива“, о каквим се некретнинама овдје ради, а с тим у вези указује и на пресуду Врховног суда Републике Српске број 13 У 005721 20 Увп од 5.11.2021. године (у ком предмету се суд бавио питањем статуса јавног добра, једне од парцела из зк.ул. број 97 к.о. К., у односу на коју је одлуком Владе Републике Српске укинут статус јавног добра).

Основано се у ревизији указује да је побијана пресуда заснована на погрешној примјени материјалног права.

Одредбом члана 7. став 2. ЗСП јавна добра су дефинисана, као ствари које су по закону намијењене да служе свима под једнаким условима, као што су јавни путеви,

улице, тргови и друго, а према ставу 5. истог члана, посебним законом се уређује кориштење и управљање како општим добрима које предвиђа одредба члана 1. ЗСП, тако и јавним добрима. Дакле, јавна добра су непокретности које су по закону намијењене да служе свима под једнаким условима, из ког разлога се на истим не може стећи право својине. Те непокретности подлијежу посебном режиму и њихово кориштење се уређује посебним законом. Слиједом наведеног, нижестепени судови нису имали правног основа за одбијање тужбеног захтјева, јер јавна добра не могу бити у својини правних или физичких лица, како су погрешно судили нижестепени судови, него служе извршавању функција Републике Српске и других јавних субјеката.

С тим у вези, по налажењу овог суда, погрешно је првостепени суд поступио, а другостепени суд је то прихватио, када је као основ за свој закључак да предметне парцеле, с обзиром да су у нарави „њиве“, немају карактер јавног добра, узео напријед означену пресуду овог суда од 5.11.2021. године, као и пресуду истог првостепеног суда број 85 0 П 057042 16 П од 16.10.2017. године. Те одлуке током поступка нису проведене као доказ, што произилази из првостепене пресуде у којој су набројани проведени докази, а суд суди на основу доказа проведених до закључења главне расправе, а докази који нису проведени не могу послужити као чињенично утврђење првостепеног суда, на којем се заснива одлука. И под условом да су те пресуде проведене као докази, исте не би представљале правно релевантне доказе за пресуђење. Ово из разлога, што исте односе на другу к.ч. уписану у исти зк.ул. у који су уписане и предметне некретности, па како судска одлука веже суд и странке које су учествовале у поступку њеног доношења, она нема „опште дејство“, слиједом чега наведене судске одлуке у конкретном случају немају карактер релевантних доказа за утврђивање чињеница одлучних за пресуђење у овом спору, како је судио првостепени суд, што је прихватио и другостепени суд.

На овакав закључак овог суда упућује и чињеница да је зк.ул. број 97 к.о. К., у којем су предметне некретности уписане као јавно добро, има карактер јавне исправе коју предвиђа одредба члана 132. став 1. Закона о парничном поступку („Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 27/24, даље: ЗПП) којом се доказује истинитост онога што се у њој потврђује или одређује. По ставу 3. истог члана, дозвољено је доказивати да су у јавној исправи неистинито утврђене чињенице или да је исправа направилно састављена. Аналогно томе, подаци уписани у зк.ул. број 97 к.о. К. везани за предметне некретности су истинити, све док се не у одговарајућем поступку не докаже супротно, а тужитељ је легитимисан у заштити јавних добара, за која се посебним законом уређује кориштење и управљање. Првостепени суд даје своју оцјену правилности уписа тих парцела, као јавног добра, што није у надлежности ни у овлаштењима парничног суда у овом поступку, него се тиче управног поступка односно управног спора који, како је већ речено, у односу на предметне парцеле до доношења нижестепених пресуда није спроведен. Према томе, позивање првостепеног суда на наведене одлуке из управног поступка и управног спора, у конкретној чињеничној и правној ситуацији, није од утицаја на рјешавање ове правне ствари.

С обзиром на напријед наведено и на чињеницу да су тужени поменути рјешењем о насљедивању насљедили право посједа (држања ствари) иза свог предника, што представља само једно од три овлаштења која чине садржај права својине на ствари (да слободно и по својој вољи ствар држи, користи и да њоме располаже), а не и право својине, јер то право није имао ни њихов предник (нити се може пренијети више права на насљеднике од права које је имао оставилац), ни то рјешење не представља правни основ за стицање права својине које предвиђа одредба члана 20. Закона о основним

својинско-правним односима ("Службени лист СФРЈ", број 6/80 и 36/90, те „Службени гласник Републике Српске“, број 38/03), у вези са чланом 344. став 2. ЗСП. Предмет наслеђивања могу бити права и ствари које је имао оставилац (члан 2. тада важећег Закона о наслеђивању („Службени лист СР БиХ“, број 7/80 и 15/80)). Стога, упис предметних парцела у катастарској евиденцији на име предника тужених, на којем су такође засноване нижестепене пресуде, представља обориву претпоставку уписаног права, чему нижестепени судови нису дали никакав правни значај, иако се то питање тиче правилне примјене материјалног права.

Из наведених разлога, а на основу одредбе члана 250. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

Кад суд преиначи одлуку против које је изјављен правни лијек, сагласно одредби члана 397. став 2. ЗПП, одлучиће о трошковима цијелог поступка. Тужитељ је успио у овом спору у цјелини, а захтјевом за накнаду трошкова тражи, за састав жалбе износ од 1.125,00 КМ и састав ревизије износ од 1.000,00 КМ, у тужби није тражио трошкове састава тужбе, а на рочишту за главну расправу од 15.8.2023. године, када је главна расправа и закључена је само уопштено предложио да суд обавезе тужене на накнаду трошкова поступка. Стога му је у смислу одредбе члана 386. став 1. ЗПП и Тар. бр. 2. први и трећи став и Тар. бр. 12. Тарифе о наградама и накнади трошкова за рад адвоката („Службени гласник Републике Српске“, број 68/05) и имајући у виду означену вриједност предмета спора, досуђена накнада трошкова поступка на име састава жалбе и ревизије у износу од по 300,00 КМ, што износи 600,00 КМ (по 80 бодова, увећани за 50 % (за састав правног лијека), што износи 120 бодова, увећано за паушал од 25%, што износи 30 бодова, укупно по 150 бодова за жалбу и за ревизију), а захтјев преко тог износа је одбијен као неоснован.

Предсједник вијећа
Виоланда Шубарић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић